

Rep: Domnule Mircea Pavlov, când v-ați născut, unde și cum ați învățat să faceți primele mutări pe tabla de șah?

Mircea Pavlov: M-am născut în Salonta, nu departe de Oradea, la 14 septembrie 1937 și am copilărit în orașul Buzău. De fapt, acolo am făcut primii pași în șah. Am învățat șah de la un prieten de-al meu care mă bătea de mă stingea și atunci mama, ca să mă ambiționeze, mi-a adus un joc de șah, ceea ce era mare lucru pe vremea aceea și am început să joc cu copiii la școală. Adevăratul început șahist a fost prin anul 1951, când am venit cu familia în București. Țin minte că am plecat într-o dimineață, eu am venit în București în papuci - pantofii erau pe vremea aceea un lux - și îmi plăcea să vizitez Bucureștiul în lungi excursii care începeau în Lainici, undeva prin cartierul Grivița și veneam până în centru, iar prima mea cunoștință șahistă a fost, cred, unul dintre marile noroace din viață. Unde se află acum restaurantul Lido, pe la ora 4 și jumătate am dat peste o sală mare, cu niște uși mari deschise și, uitându-mă înăuntru, am văzut niște mese de șah și, cu curiozitatea copilului, bineînțeles că am intrat în sala respectivă, mai ales că înăuntru cineva cânta la pian. M-am așezat lângă el - și acum sunt pasionat de muzică - dacă nu mă înșel, cânta ceva din Bach și l-am ascultat vreo 20 de minute, după care s-a oprit, s-a întors spre mine, era un bărbat respectabil, purta niște ochelari interesanți și zice "Ție îți place muzica?" Zic: "Da" "Și tu joci șah?" "Am învățat puțin șah" - i-am spus. "Să facem prezentările. Pe mine mă cheamă Tudor Flondor". Am avut noroc să fac cunoștință cu campionul României din acel an, prea iute stins apoi din viață. Bineînțeles că, după școală, timpul mi-l petreceam la acel club. Și al doilea noroc a fost să-l cunosc pe maestrul Petrică Seimeanu cu care jucam și ping-pong. Țin minte că într-o sâmbătă, când jucam cu paleta, mă întreabă "Dar tu mâine dimineață ce faci?" Zic "Ce să fac?!" "Te scoli de dimineață și vii la Palatul Pionierilor". Nu știam unde era Palatul Pionierilor.

Rep: Lucra acolo?

Mircea Pavlov: Era antrenor la Palatul Pionierilor și duminică dimineață m-am sculat la ora 6 și am plecat pe jos de acolo de unde stăteam eu și am ajuns la ora 11, tot întrebând și căutând Palatul Pionierilor. Am intrat acolo și am văzut pentru prima dată în viața mea un simultan de șah. Nea Petrică juca cu vreo 50 de copii. Imediat m-a întrebat "De ce vii așa de târziu? Așază-te la o masă!" l-a bătut pe toți și mie mi-a dat șah etern. A fost o întâmplare care credeam că o să treacă neobservată, dar minunea care s-a petrecut în continuare a fost că, ducându-mă la liceu - eu am făcut liceul la Cantemir - odată mă cheamă directorul în cancelarie. M-am speriat, gândindu-mă să nu fi făcut ceva rău. Era un director de care tuturor ne era frică, pentru că ne mai și trăgea câte o scatoalcă (...juniorii de azi nu vor crede). Am spus "Bună ziua! M-ați chemat?" M-a întrebat "Tu știi să joci șah?" "Nu prea, așa și așa." "Păi, cum? Ai făcut remiză cu maestrul Seimeanu!" Ce se întâmplase? Apăruse în gazeta "Pionierul" un întreg articol despre "marea mea performanță". Ei, m-a obligat să fac cerc de șah la școală. Liceul Cantemir a avut o generație de buni șahiști.

Rep: Vă amintiți de câțiva dintre ei?

Mircea Pavlov: Da, cum să nu-mi amintesc. Au fost niște jucători care au ajuns până în semifinalele țării. Pucki Barton, de exemplu, sau Adrian Roie; am făcut un cerc de șah foarte puternic. De fapt, să știți că în acea vreme era o intensă viață sportivă școlară. De exemplu, pasiunea noastră era concursul interlicee care se desfășura simultan la mai multe ramuri de sport, baschet, volei, tenis de masă, șah și mi se pare că și orchestre de muzică ușoară. Și fiecare ne

mândream că facem parte din acel liceu.

Rep: Dar primul antrenor cine a fost? Cum se lucra atunci?

Mircea Pavlov: Primul meu antrenor a fost maestrul Henry Kapuscinski; eu l-am prins și pe bătrânul Sigmund Herland, se apropia 90 de ani. Maestrul Kapuscinski avea o cultură extraordinară și mi-a dat să citesc "Partidele alese ale lui Capablanca". A fost cartea mea de căpătâi!

Rep: Cum se desfășurau antrenamentele?

Mircea Pavlov: Vreau să vă spun că eu am reluat acest sistem de câțva timp, pentru că una dintre formele de antrenament cele mai utile era aceea în care maestrul Kapuscinski m-a pus să dau simultan la 3-4 mese a l'aveugle. Ne puneau să jucăm foarte multe partide a l'aveugle și ne puneau să rezolvăm diagrame a l'aveugle. Totuși, primul și singurul meu antrenor a fost regretatul campion al României, Ion Bălănel. Eu îi mulțumesc lui Dumnezeu că l-am cunoscut pe acest om, care sunt convins că este unul dintre geniile șahiste din România. Nu știu și nu o să înțeleg niciodată de ce îi plăcea să lucreze cu mine, căci altminteri nu-i plăcea să lucreze cu alți șahiști. El m-a atras să joc, m-a pregătit și mi-a spus "Sunt sigur că vei intra în finala țării". Și am avansat din 16-imi, optimi, sferturi, semifinale și am ieșit în finala din 1958 pe un loc fruntaș, el încheind finala pe locul I.

Rep: Povestiți-ne cum a fost la Turneul internațional de șah al României din 1953, unde au jucat trei viitori campioni mondiali.

Mircea Pavlov: Da, am fost demonstrator în acel turneu la care au participat Petrosian, Smîslov, a fost și Toluș care a câștigat, a fost și Furman, a fost și Spasski. De fapt atunci l-am cunoscut îndeaproape pe Spasski și m-am împrietenit cu Tigran Petrosian, care era un om extraordinar, prietenia noastră a durat mulți ani; din păcate s-a sfârșit prematur. A fost un turneu extraordinar în care se juca pe Lipscani. Era un teatru sindical acolo.

Rep: Actualmente se numește "Teatrul de pe Lipscani".

Mircea Pavlov: Dacă nu mă înșel au fost și Stahlberg și Stoltz. Îmi amintesc că a fost una din iernile teribile pe care le-am trăit eu. Bineînțeles că eram suporterul înfocat al lui Victor Ciocâltea care a jucat și niște partide foarte frumoase acolo, dar îl iubeam foarte mult pe Ștefan Szabo, care iubea foarte multe copii și care ne ținea numai în brațe pe noi, copii, un om extraordinar care avea o forță și o putere de concentrare cum rar găsești în ziua de astăzi. Îmi amintesc cum l-a scos de pe tablă pe Holmov, care era vicecampionul Rusiei. A fost un turneu extraordinar de frumos ca partide. Știți că pe vremea aceea demonstratorii erau aleși dintre cei mai buni copii.

Rep: Tocmai de aceea v-am rugat să ne și povestiți.

Mircea Pavlov: De exemplu, una dintre partidele pe care am demonstrat-o și care m-a uluit. Și azi mă uit la ea și nu-mi vine să cred că am trăit clipele acelea de tensiune, pentru că a fost o partidă extraordinară jucată de Filip contra lui Korcinoi, o partidă în care Filip a început un atac diabolic, probabil a avut un atac decisiv, probabil a crezut că rezolvă partida câștigând dama adversarului pentru două piese ușoare. Paradoxal, după ce a câștigat dama pentru două piese ușoare, Korcinoi a jucat extraordinar și a câștigat magistral partida pe contraatac și nimeni nu putea să creadă. Toată lumea credea că Korcinoi va ceda partida. Eu cred că o să o dau, am intenția să o dau într-o carte ca exemplu de apărare și de contraatac pentru că a fost un dezechilibru total material, aparent. Șahul are frumusețea lui intimă și, pe măsură ce descoperi această frumusețe, te cucerește și rămâi bolnav de această boală care se

cheamă șah.

Rep: Cum era atmosfera atunci în sală?

Mircea Pavlov: Ce regret în primul rând e că în ziua de astăzi șahul nu mai este tratat cu respectul și cu considerația de care s-a bucurat în acele vremuri. Vreau să vă spun că sala era arhiplină. În general, la finalele țării care se desfășurau la Aula Universității, sala era arhiplină, veneau mari personalități, venea Șerban Tassian, a fost Jean-Paul Belmondo care a asistat rundă de rundă la o finală, este pasionat șahist. Vreau să vă spun că la partida decisivă pentru titlu, Ciocâltea cu Gheorghiu, de exemplu, de prin anii '60, toată Aula Universitară era înconjurată și erau 4 table de demonstrații pentru oamenii care stăteau afară în frig ca să urmărească pentru că nu au mai reușit să intre în sală din lipsă de loc. Și scările erau arhipline. Deci a existat o pasiune, publicul spectator, cum să zic, aplauda în sală, era un spectacol acolo. Astăzi, când văd că turneele sunt fără spectatori, pentru șahiștii care iubesc șahul și vor să creeze partida de șah este ca pentru fotbalistii care joacă fără public pe stadion. În fine, vremurile s-au schimbat... Nu sunt un nostalgic, dar regret acele timpuri. Încă mai există în Europa concursuri extraordinare, cu participare de 5 mii de jucători, de exemplu Wijk aan Zee este un festival al prieteniei oamenilor din întreaga lume. Televiziunea, de exemplu, în Olanda are două, trei ore de șah. În dorința de a populariza și a vorbi despre șah, m-am adresat personal rubricii de sport de la "Realitatea", cu ideea ca, pe lângă multitudinea de știri sportive, să spună că mai există în lume un turneu la care joacă astăzi Anand, Topalov etc. N-am avut succes în acel moment dar, pe undeva, insistențele mele au dat roade: acum există acolo o rubrică săptămânală, realizată de Delia Duca.

Rep: Spuneți-ne, cum erau îmbrăcați atunci oamenii, concurenții. Cum intrau în sală, aveau un mod anume?

Mircea Pavlov: Vai de mine! În primul rând, nu se concepea să vii la partida de șah fără cravată și fără cămașă albă și fără să ai un sacou sau ceva, un pantalon călcat. Veneai ca la o sărbătoare. Nu se putea, nu puteai să intri pentru că erau spectatorii care te urmăreau. Nu se putea veni în blugi, nu se putea așa ceva. Erai tratat și taxat ca atare, imediat. Bine, știți că și Fischer, de exemplu, a spus că dorința lui este ca șahul să se joace în smochinguri.

Rep: Vreau să ne povestiți cum se pregătea un șahist în perioada anilor '50. Existau reviste de șah, se mai editau cărți?

Mircea Pavlov: Eu am avut norocul să fiu solicitat de campionul României, Bălănel. Se pregătea și își făcea o schimbare de repertoriu. Trecea de la d2-d4 la e2-e4 și a vrut, a ținut să facă treaba asta numai cu mine. Avea o metodă de lucru foarte interesantă. De exemplu, documentația era foarte puțină. De fapt, singurele cărți erau cele ale lui Pachman, în limba cehă, o limbă dificilă pentru noi, erau revistele rusești și revista noastră. Vreau să vă spun că revista noastră de șah noi o știam pe de rost. Știam că la pagina 14, sus în dreapta, este partida dintre cutare și cutare și când mă uit ce bogăție de literatură este acum la noi și foarte greu cineva se mai decide să mai cumpere o carte, cu toate că șahul se învață numai din cărți - asta să fie foarte clar, pentru toată lumea - mi se pare ciudat. Dar începusem să povestesc, deci în primul rând căutam să ne facem, din puținele reviste pe care le aveam, să ne alegem niște partide model. Pe baza acestor partide model, urma consultarea cărților de teorie existente. Era o carte, mi se pare, în limba germană și cărțile lui Pachman, dar vedeți, fiind foarte puțin material, contribuția personală avea un

rol decisiv. De exemplu, Bălănel a rămas, într-un fel, celebru pentru că foarte multe inovații pe care el mi le-a arătat și eu le-am aplicat, erau publicate în revistele rusești peste un an, doi, ca o analiză a echipajului de pe nu știu care navă rusească sau, de exemplu, jumătate din cartea lui Averbach despre finaluri de dame este scrisă de Bălănel. Averbach a lansat un concurs în revista "64", de final de dame cu pion pe coloana "g". Bălănel a muncit, eu știu cele 80 de pagini pe care le-a trimis și pe care le-am regăsit în cartea lui Averbach. Bălănel a descoperit unde trebuie să stea regele părții mai slabe ca să obțină remiză, dar e vorba de multe alte inovații. Eu am câștigat o partidă la colegul Bela Soos, maestru internațional emigrat în R.F.G., fără să am vreo mutare personală. Totul era analiză, mutare de mutare. Bine, Bălănel a fost genial. Eu am obligația morală să scriu o carte despre el pentru că, de exemplu, cineva se îndoia de el pentru că pățise o chestie grozavă. M-am întâlnit cu maestrul Szilagy care m-a întrebat ce este cu maestrul Bălănel. Întreb "dar ce s-a întâmplat?" "Am pățit o chestie groznică cu el. Tocmai când stăteam bine în partidă, s-a uitat spre mine și mi-a anunțat mat în 8 mutări, la care m-am uitat jumătate de oră, crezând că îmi va spune ceva serios. N-am reușit să văd nimic. N-am văzut nici prima mutare, nici cea de a doua mutare, numai cu două mutări înainte am văzut o manevră extraordinară". Bălănel o văzuse - de altfel am dat-o și în cartea mea de combinații, "Cooperarea tactică". Bălănel a fost genial, păcat că s-a prăpădit cum s-a prăpădit.

Rep: Poate cei care vor lectura interviul nu știu ce s-a întâmplat cu Ion Bălănel. Ne puteți spune dvs.?

Mircea Pavlov: Bălănel a fost una dintre victimele acestui serviciu de Securitate de la noi. Probabil că a avut niște "prieteni" - pentru că întotdeauna se găsesc astfel de "prieteni" - care l-au turnat pentru niște motive, nu se cunosc care. A fost ridicat de către Securitate, a fost anchetat și a plecat direct la ospiciu. Aceasta se întâmpla în 1958.

Rep: De care dintre personalitățile anilor '60 vă mai amintiți și ați putea să ne vorbiți? Doctorul Troianescu?

Mircea Pavlov: Dr. Troianescu era un sufletist și, ce mi-a plăcut, era un luptător! Juca cu o plăcere extraordinară. Deja era la o vârstă înaintată, juca cu noi în finală și se ambiționa și ne mai bătea, se mai înfuria. Bine, în primul rând a fost un profesionist, un specialist, a fost chirurg ORL, la Spitalul de Urgență. El se scula în fiecare dimineață la ora 6 și până la 7 făcea șah, după care pleca pe jos la serviciu. A fost un om, avem o amintire extraordinară pentru delicatețea, pentru finețea acestui om. De fapt, toată generația lui, aș putea să mai vorbesc de Silberman, de maestrul Toma Popa, au fost niște oameni deosebiți. În general, în vechea generație erau oameni de mare cultură.

Rep: Pe acea vreme toți marii jucători ai României lucrau, nimeni nu se putea dedica șahului.

Mircea Pavlov: Eu, toată viața, am făcut inginerie. Era și foarte greu. Într-adevăr, mai erau și niște facilități, se acorda un program redus de 4 ore, dar în general nu puteai să nu-l faci pentru că îți era rușine față de ceilalți colegi. În general, toți marii șahiști au fost doctori, ingineri, profesori, economiști. Singurul care, probabil, a fost profesionist era Victor Ciocâltea care, tot așa, din motive neplăcute, nu a putut urma o facultate. El nu a putut să facă nici armată. Era campionul României și a fost luat la rezervele de muncă, la lopată, pentru că, fiind fiu de burghez, de chiabur, nu avea voie să țină pușca în mână și el a muncit la cazma. Era campionul României, câștigase meciul cu Troianescu. Noi

am trăit niște vremuri pe care nu le dorim celor tineri.

Rep: Vroiam să ne amintiți de persoanele care au dispărut din șah, pentru că așa era situația, așa era sistemul.

Mircea Pavlov: Da, am avut niște șahiști foarte talentați, de exemplu inginerul Gavrilă. Era un talent. După aceea, Veniamin Urseanu, iarăși un profesor, un antrenor, un om de cultură, cu un caracter minunat. De cine să vă mai povestesc? Mișu Rădulescu, de exemplu. E greu să vi-l descriu, Mișu Rădulescu trebuia văzut, cu acel zâmbet al lui și cu modul de a analiza. “Stai, băiete, că nu e chiar așa cum zici tu”. Era o altă lume. Ce deosebește lumea de atunci de lumea de astăzi este faptul că exista o familie șahistă, oamenii erau prieteni între ei, toți ne ajutam, sufeream unul pentru altul și am rămas prietenii. Uitați, eu și acum am rămas prieten cu Dorel Ghizdavu care este peste Ocean, iarăși un jucător de excepție, maestru internațional, dar care plecând în America s-a pierdut. Mi-a promis mai demult că vine să joace la mine în echipă... Acum nu mai este acea prietenie între șahiști, între șahiste.

Rep: Apropo de șahiste. A fost momentul Emmen, Olanda, 1957. Dvs. precis că ați urmărit alături de alți șahiști români de la București. Apăreau în presa de sport, în presa vremii, rezultatele, se transmiteau la Radio?

Mircea Pavlov: Bineînțeles. În primul rând, rubrica de șah în toate revistele de sport era una dintre rubricile care ocupa un spațiu suficient de mare. De exemplu, să vedeți comentariul de la fiecare rundă din finală. Fiecare partidă era prezentată, cu diagrame, cu întâmplări, cu momente de partidă, cu greșeli etc. Deci lumea urmărea, lumea citea. Rezultatul a fost apreciat la București și de fapt n-aș vrea să jignesc pe nimeni, însă șahul în România a trăit în special datorită rezultatelor fetelor care au avut atâtea rezultate frumoase la olimpiadă. Am avut și eu o contribuție la obținerea medaliilor de argint de la Lucerna, când noi am condus până în ultima rundă. Șahul a fost apreciat datorită rezultatelor de mare valoare ale fetelor, ale lui Gheorghiu și ale lui Ciocâltea.

Rep: La câte olimpiade ați participat?

Mircea Pavlov: La una ca jucător (Nisa 1974, cu procentaj de peste 50%) și la opt ca antrenor și căpitan de echipă.

Rep: Cum a evoluat munca aceasta de antrenorat de-a lungul deceniilor, de la anii '50 și până în prezent ?

Mircea Pavlov: E o temă greu de abordat. În mare, aș vrea să spun că am început să mă ocup de antrenorat prin 1978, când am preluat echipa olimpică feminină.

Rep: Cum se prelua echipa atunci? Se făceau propuneri la federație, care era sistemul?

Mircea Pavlov: Eu am fost chemat și mi s-a spus: “de mâine te ocupi de echipa olimpică feminină”. Și cu asta basta, nu se putea discuta mai mult. Era o sarcină. Într-adevăr, ni se creau niște condiții, ni se acordau unul sau două cantonamente pe an, dar cantonamente în care se lucra foarte intens. Toată problema a fost metodică antrenamentelor. Din punctul ăsta de vedere, lucrurile sunt greu de explicat. Părerea mea este că unele dintre rezultate la olimpiade se datoresc metodelor noastre de pregătire. Noi am venit, probabil, cu niște metode de pregătire bune, poate nu din punct de vedere tehnic, ci din punct de vedere psihologic. Marea majoritate a timpului, antrenorii, colectivele noastre de antrenori și eu am lucrat în permanență cu un antrenor de excepție, un om care are niște cunoștințe șahiste ieșite din comun, mă refer la Șerban Neamțu. El a fost colegul meu de lot și marea majoritate a timpului l-am consumat

analizând partidele adversarelor, mai ales a partidelor câștigate cu greșeli pentru că așa e făcută lumea: în general o fată, dacă a câștigat o partidă, ea o va repeta fiind convinsă că a jucat bine. La Olimpiada de la Lucerna, din 1982, din cele 33 de puncte, 9 puncte s-au făcut tocmai datorită pregătirii deosebite, speciale, la adversar, pe care noi am folosit-o. Noi nu aveam cartotecile pe care le aveau rușii, dar am căutat acest sistem pe care îl aflasem de la Jozsef Pinter. El făcea altfel. Tocmai apăruseră enciclopediile și căuta defectele din enciclopedii ca să le folosească drept noutăți. Baza stătea totuși într-un volum de muncă nu atât de mare, cât foarte foarte bine orientat pe teme.

Rep: Cum se lucra în cantonamente, individual sau în colectiv?

Mircea Pavlov: Eu am preferat munca individuală, să lucrez ochi în ochi cu jucătorul. Se mai fac și ședințe de tehnică de calcul, care nu necesită contactul direct cu jucătorul.

Rep: Câte ore se lucra în cantonament?

Mircea Pavlov: 6-8 ore, minimum, dar în general se lucra mai mult. Este vorba de dorința personală de perfecționare a jucătorilor.

Rep: Ați avut satisfacția muncii dvs. la turnee de mare anvergură, la olimpiade, să vedeți că ați pregătit exact o jucătoare?

Mircea Pavlov: Un exemplu care mi-a plăcut foarte mult. Ca să fac pregătirea pentru Olimpiadele de la Malta și de la Lucerna, am căutat și am înjghebat un material care există și acum (eu nu-l mai am din păcate) în care am luat principiile de final ale lui Capablanca și le-am exemplificat cu poziții tip. Două dintre jucătoare mi-au creat mari satisfacții: Marina Pogorevici (actualemente Makropoulou) și Dana Nuțu. Luând principiile lui Capablanca și plecând de la faptul că cooperarea damă-cal este mai bună de regulă decât cea dintre damă și nebun a fost una dintre tema cantonamentului dinaintea unui turneu zonal pe care Marina Pogorevici l-a câștigat detașat, în 1981, dacă nu mă înșel. Era primul ei mare turneu și în prima rundă a jucat cu Eretova, o experimentată mare maestră din Cehoslovacia, care participase la 4-5 cicluri de campionat mondial. A jucat o variantă extrem de simplă, s-au schimbat piesele grele. Marina a schimbat un nebun și a intrat în final cu damă și cal contra damă și nebun și a pus toți pionii pe culoarea nebunului, adică a aplicat exact planul de joc pe care noi îl făcusem la antrenamente. Mi-a plăcut foarte mult pentru că nu a fost o găselniță de deschidere, a fost o chestie de concepție pe care ea și-o însușise la perfecțiune. Asta e unul din cazuri, dar sunt multe altele. 9 partide s-au câștigat din deschidere. Dana Nuțu, de exemplu, care a făcut 11 din 12 la acea olimpiadă, a câștigat 4 partide din deschidere într-o variantă din Siciliană pe care noi o jucam.

Rep: Ce calități considerați că trebuie să aibă un antrenor care se specializează pe șahul feminin?

Mircea Pavlov: Mai important decât orice, antrenorul trebuie să fie calm, echilibrat și abil. Nu e bine să le contrazici, e mai bine să le spui „Da, ai dreptate, dar nu ar fi poate mai bine altfel?” Dacă nu știe ceva trebuie să-i spui cam așa: „Da, aici trebuia să joci așa, tu știai asta, dar ai uitat, nu-i nimic...” Și foarte important e să nu uiți ceva ce i-ai spus, ele au o memorie de elefant... Din punctul asta de vedere, pentru mine antrenorul perfect pentru femei este Șerban Neamțu, un mare prieten și un om de cultură de excepție...

Comparativ cu băieții, este mai greu să le faci pe fete să capete încredere în ele, însă dacă reușești, fetele sunt mai combative, mai hotărâte și mai curajoase decât băieții! Antrenorul de lot feminin trebuie să aibă nervi de fier și

multă, multă răbdare.

Rep: Odinioară, folclorul șahist răspândise ideea că în competițiile feminine jucătoarele sunt ajutate uneori dincolo de limita fairplay-ului. Cum credeți că s-a lansat acest zvon?

Mircea Pavlov: E încă o dovadă a orgoliului și invidiei, născute din mediocritate. E jalnic și nedrept să afirmi așa ceva...

Rep: Cum se jucau campionatele de echipe altădată?

Mircea Pavlov: Eu cred că aceste campionate de echipe sunt baza dezvoltării mișcării șahiste într-o țară. Campionatul pe echipe era o sărbătoare a șahului. Așa cum Olimpiadele sunt sărbătoarea șahului mondial, campionatul pe echipe era sărbătoarea șahului național. Tot anul, jucătorii se pregăteau pentru acest campionat și viața cluburilor depindea în mare măsură de rezultatele acestor campionate. Se juca pe echipe mixte, peste tot se joacă pe echipe mixte, în campionatul Franței sunt echipe mixte. Am fost foarte supărat după măsura acceptată de FRȘah de separare a campionatului, masculin și feminin, pentru că este metoda sigură de a omorî șahul feminin care ne-a adus atâtea performanțe. Altfel se ocupă cluburile de șahul feminin atunci când echipele sunt mixte și altfel se ocupă când sunt campionate separate.

Rep: Din anul 2013 ați fost, timp de 4 ani, președinte al Colegiului Central de Antrenori. Cu ce realizări ale acestui for vă mândriți și ce neîmpliniri vă reproșați?

Mircea Pavlov: Am acceptat atunci conducerea acestui for la rugămintea lui Ionuț Dobronăuțeanu, actualul vicepreședinte al ECU, pe care îl stimez foarte mult pentru tot ce a făcut și ce face pentru șah. Am reușit să adun la un gând și o idee antrenori de valoare, experimentați, ca Valentin Stoica și Sergiu Grunberg, precum și tineri antrenori de perspectivă: Cătălin Ardelean, Gabriel Mateuță și Petre Nicolae Grigore. Ne spargem capul cu emailuri și telefoane, ca să ajungem cu toții la idei credem noi bune, dar din păcate ele nu sunt întotdeauna agreate în Consiliul Director, unde sunt și alte interese! Sper că anul care vine fiind an olimpic să fim înțeleși bine: avem rol consultativ, dar suntem organ tehnice al federației, căruia dacă nu-i accepți ideile măcar să-i explici de ce! În fine, astea sunt planuri pentru că încă nu mi s-a spus dacă vom mai exista în această formulă în noul ciclu de 4 ani! Dacă ne schimbă, sigur vor veni alții mai buni!...

Dacă rămân, voi lupta pentru a renunța la ideea că este important să participi, chiar dacă este ea o idee olimpică și voi încerca să luptăm pentru performanță! Toată atenția către juniorii talentați, că avem mulți, care trebuie ajutați să urce pe treptele măiestriei cu răbdare, pricepere, profesionalism și condiții! Ne-am scufundat în ideea că asta e nivelul nostru și ne mulțumim cu puțin...

Premisele de progres sunt create prin însuși faptul organizării unor mari competiții de profil în țara noastră, chiar în acest noi găzduind atât Europenele de juniori, pe care le-am urmărit la sală rundă de rundă, cât și Mondialele școlare.

Rep: Cum vedeți actuala situație a șahului școlar în România?

Mircea Pavlov: Este trist cum la noi ori ce idee foarte bună se "sparge" în ingeniozitatea românească! Bruscu au apărut sute, da da, sute de școli și academii cu anunțuri și denumiri bombastice încet încet vom avea mai mulți profesori de șah decât jucători! Pe noii "academicieni" nu-i întrebă nimeni „măi frate câte concursuri ai jucat în viața ta și ce categorie ai?” Săracii părinți sunt prinși în reclama de pe net și plătesc bani grei. E păcat de timpul copiilor și

banii părinților! Măcar dacă acești academicieni ar mai pune și mâna pe carte, nu numai să organizeze concursuri rapide și de blitz cu taxe substanțiale de participare, însă cu premii doar în cupe! Trăiesc de 65 de ani pe lângă șah: niciodată nu au fost atâtea concursuri de când mă știu. Miroase mai mult a business decât a șah... Totuși, în aceasta droaie de "antrenori" apar și lucruri minunate, școli ca, de exemplu, cea a marelui maestru Andrei Murariu! Să dea Domnul să fie din ce în ce mai multe ca aceasta și părinții să se dumirească unde se face șah și unde este găinaria!

Rep: Să vorbim în continuare de Mircea Pavlov, autorul de cărți de șah...

Mircea Pavlov: Eu am avut niște perioade destul de triste în șah. Așa e viața făcută, dar pe de o parte, poate fiecare rău are binele lui, cum se spune. De exemplu, una dintre perioadele mele triste a fost pe la mijlocul anilor '80 când, tot așa, o lucrătură "prietenească" a unui grup de tovarăși m-a eliminat din toate loturile. Mi-au fost inventate niște motive și cinci ani am rămas fără pașaport. Și atunci, m-am gândit ce aș putea să fac pentru șahul românesc. De ce? Pentru că mai înainte, în 1985, ducându-mă la Campionatul mondial sau european cu una dintre șahistele noastre foarte talentate (care din păcate a plecat în Franța), Mădălina Stroe, m-am oprit la prietenul meu Holmov, la Moscova, să stăm la un pahar de vorbă. Atunci, am văzut la el pe raft un material, niște foi trase la xerox și curiozitatea nu m-a lăsat și m-am uitat pe acele foi, să văd despre ce este vorba. Mi-a spus "Este un material pentru copiii supradotați. Eu mă duc acum să o pregătesc pe Sofieva pentru Mondiale". În timp ce vorbea, mă uitam pe carte ca să văd esența procesului de pregătire și a metodicii și am aflat niște lucruri care mi-au deschis ochii. Pentru că am avut plăcerea să lucrez foarte mult cu Tal, i-am fost și secundant la turneul de la Montpellier, unde analizam cu el. În 1985 am început să strâng mult material pentru a-i înarma pe copiii noștri cu aceste cărți. De fapt ele reprezintă gândirea șahistă modernă, care poate fi văzută în orice partidă jucată de un mare maestru. Ceea ce mă doare cel mai mult este că unii dintre antrenori, din orgoliu, nu recomandă aceste cărți copiilor. Cunosc jucători ajunși la nivel de candidat de maestru sau categoria I care nici nu au auzit de aceste cărți.

Rep: Să trecem în revistă titlurile...

Mircea Pavlov: Prima carte a fost despre meciul Kasparov-Anand. A doua a fost "Cooperarea tactică". A treia carte a fost "Olimpiada de la Elista", în care poate am reușit, zic eu, cred că va rămâne mult timp o olimpiadă de referință pentru echipa masculină pentru că în ultima rundă noi am jucat la masa 1. Asta nu s-a mai întâmplat la nici o olimpiadă, dar a fost o echipă de aur atunci. După aceea sunt cele două cărți de "Cooperarea tactică", volumul 1 și 2, "Construcția colaborării dintre figuri" și apoi volumul 3. Apoi, mai trebuie amintită și traducerea cărții lui Averbach.

Rep: De aproape 10 ani editați revista „Șah”, publicație cu multe materiale originale, toate trecând prin mâna dvs și ca tehnoredactare. Cum ați pus pe roate această ambițioasă idee și cum a evoluat ea?

Mircea Pavlov: Mai întâi am fost redactor șef al revistei Gambit, născută din ideea domnului Mihai Tatulici, pe atunci președinte al FRȘah! Din păcate, a fost doar scurt timp președinte, dar a avut câteva idei bune. Din 1994 până în anul 2001, am lucrat la aceasta revistă ca redactor șef, împreună cu Elisabeta Polihroniade ca directoare. Am încetat colaborarea pentru că se semnase un pact cu Alexandru Crișan, pe care eu am refuzat să-l semnez cu toate că fusesem atacat cu bâte de doi bodyguarzi pentru a fi convins! Bineînțeles că

nici azi oficial nu se știe cine i-a trimis...

În schimb, am acceptat propunerea vechiului meu prieten Mihai Breaz de a începe o nouă revistă denumită ȘAH, prin care să luptăm pentru eliminarea corupției din șah, corupție care atinsese un grad incredibil! Urmele acelei perioade pot fi văzute și azi dacă citești atent lista Elo a României. O rușine! Ani de zile, în lumea șahistă mondială ideea de corupție era legată de șahul românesc...

Pe la jumătatea anilor 2000, am început munca de redactor șef la revista ȘAH și o fac și azi din plăcere. În dimineața zilei în care a murit, Mihai Breaz m-a sunat și mi-a spus cu voce stinsă: „Nea Mircea, te rog să nu lași revista!” Ceea ce, cred eu, mă obligă să o fac până mor și eu! Și continuăm să o facem și astăzi, cu sprijinul puternic al lui Dorin Șerdean. Revista a fost foarte apreciată de răposata marea maestră Alexandra Nicolau Van de Mije, care mă suna să-i spun când o va primi, Sveshnikov laudă revista pentru comentarii, dar foarte puțini antrenori se abonează la ea! Să nu se știe că există șah în lume în afara lor, ei se vor niște zei pentru elevi... Recent m-am prăpădit de râs când am auzit declarația unui antrenor de prin Transilvania care se lăuda elevilor lui că deține secretul absolut al jocului de șah... Ce să mai zici...

Rep: Sub egida revistei „Șah”, vi s-a organizat în acest an un turneu de compoziție de studii, dedicat dvs și arbitrat de John Nunn [*aici puteți citi referatul de arbitraj*]. Cu ce sentiment ați rămas de pe urma lui?

Mircea Pavlov: Mă bucur că revista mea de suflet a sărbătorit șahist faptul că am împlinit a 4-a oară 20 de ani! Le mulțumesc lui John și lui Dinu pentru ideea asta bună, care cred că se justifică nu numai aniversar, ci și prin suportul permanent pe care l-am dat ramurii dezlegărilor atât în revistă, cât și la Trofeul Techirghiol.

Rep: Anul trecut la Superligă ați câștigat o frumoasă partidă împotriva mult mai tânărului maestru internațional Doru Ionescu. Ce ați simțit în acel moment?

Mircea Pavlov: E greu de uitat că mi-a fost luat locul la conducerea echipei masculine la Olimpiadă după ce obținusem excepționalul rezultat de la Elista și aveam experiența a nouă Olimpiade, cu medalii de argint și bronz... Am auzit că unii conducători de atunci au zis „Ce mai vrea Pavlov ăsta?” Să nu fiu înțeles greșit: Doru n-are nici o vină este un băiat foarte simpatic... avem o pasiune comună, muzica.

Rep: Ce speranțe vă legați de clubul din orașul dvs, Techirghiol, acum la revenirea în Superligă, după câștigarea Diviziei A? Și care vi se pare că este locul Trofeului Techirghiol între competițiile românești?

Mircea Pavlov: Ma bucură revenirea în Superligă, căderea noastră de anul trecut are un istoric: o droaie de meciuri nule, aranjate, ne-au scos, cum se zice, la mustață! Totul perfect regulamentar! Se poate și așa, dacă ai un moment de slăbiciune și noi nu vom mai avea!

Trofeul Techirghiol va fi anul viitor la a 28-a ediție! Mă bucură că și noua conducere a orașului sprijină activitatea șahistă, avem acum mulți copii de 8-10 ani care vin la șah, noi grupe de începători. Se are în vedere și organizarea unui turneu mai mare, cu ideea de a-mi purta numele. Și i-am rugat pe șefi să mai aștepte puțin întâi să mor! Nu mai vorbesc că toți „prietanii” vor zice; uite la ăsta, și-a pus și numele unui turneu! Și încă nu am de gând! Repet, șahul mi-a dat multe satisfacții în viață, îi sunt încă dator și voi continua să-l servesc cu plăcere!..

Rep: Ce ar fi făcut maestrul Mircea Pavlov dacă nu ar fi fost inventat șahul?

Mircea Pavlov: ... E foarte greu de spus. Eu îi mulțumesc lui Dumnezeu că m-a făcut un om bogat. Nu în sens material: bogăția constă în oamenii cu care ai avut de a face. Eu am putut să stau de vorbă cu Petrosian, cu Tal, Korcinoi, Ciocâltea, cu Holmov și Spasski. Am jucat blitz-uri cu Najdorf. Oamenii ăștia te îmbogățesc sufletește.

Rep: Față de care dintre jucătoarele străine vă leagă cele mai frumoase amintiri?

Mircea Pavlov: Maia Ciburdanidze, Nona Gaprindașvili, Nana Alexandria, care chiar și-a adus aminte de aniversarea Ghizdav, mea. Păstrez legătura cu Iuri Averbach, care are 95 de ani, cu Evgheni Sveșnikov, care mai colaborează la revista noastră, cu Dorel Ghizdav, un mare talent, și cu elevii mei ajunși mari prin străinătate. Și cu toți oamenii și prietenii cu caracter!

Rep: Sunteți un om religios. În ce moment al vieții dumneavoastră l-ați regăsit pe Dumnezeu, după deceniile de activitate sub egida comunismului?

Mircea Pavlov: Crediința în Dumnezeu mi-a dat puterea să trec peste toate momentele foarte grele din viața mea. Și au fost multe... Mama mea mi-a spus să am încredere, fiindcă Dumnezeu ne va ajuta. Și m-a ajutat...

(Interviu realizat de Ștefan Baci și Dinu-Ioan Nicula)

©Federația Română de Șah

